

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

”Vi vill placera ett barn i en så normal familj som möjligt”

- **En kvalitativ studie om familjehemssekreterares erfarenheter av samkönade familjehem**

Av: Linn Andersson och Malin Olsson

Kandidatuppsats (SOPA 63)

Vt 2015

Handledare: Kristina Göransson

Examinator: Gabriella Scaramuzzino

Abstract

Authors: Linn Andersson and Malin Olsson

Title: “We want to place a child in such a normal family as possible”- A qualitative study of social workers experiences of same-sex foster care parents. [Translated title]

Supervisor: Kristina Göransson

Assessor: Gabriella Scaramuzzino

In contemporary Swedish society there are many different ways of “making” family beyond the so-called nuclear family, such as single parent families or same sex families. In what ways are these variations of family formation visible in the foster care system? The aim of this study was to examine social workers’ experiences of working with same sex families in the foster care system. The purpose was also to analyze how social workers define and conceptualize the notion of a “suitable” foster care home. To obtain our results, we used a qualitative method containing semi-structured interviews with seven social workers in two cities located in the south of Sweden. Our theoretical framework was informed by a social constructivist approach and in particular the analytical notions of heteronormativity, queer theory and intersectionality. The analysis of the empirical data indicates a relative shortage of same-sex foster homes in general and limited experiences among the social workers of handling same-sex families. Challenges that the social workers faced when seeking to place a child in a same-sex family include prejudices against homosexuals from the birth parents. In this regard, cultural and religious differences may be an aggravating factor. Although the social workers had a positive attitude towards same-sex couples as foster caregivers, they recognized that norms and prejudices in society impacts the foster care system.

Key words: Foster care, same sex parents, heteronormativity, sexuality

Innehållsförteckning

Problemformulering	5
<i>Syfte</i>	7
<i>Frågeställningar</i>	7
Kunskapsläge	7
<i>Regnbågsfamiljer</i>	8
<i>Mötet med myndigheter</i>	11
Socialstyrelsens bemötande av homosexuella.....	11
Familjehemsvård och samkönade familjer.....	12
Teoretiska perspektiv	14
<i>Socialkonstruktivism</i>	14
<i>Heteronormativitet</i>	15
<i>Queerteori</i>	15
<i>Intersektionalitet</i>	16
Metod och metodologiska överväganden	17
<i>Val av metod</i>	17
<i>Urval</i>	18
<i>Genomförande och bearbetning av material</i>	18
<i>Metodens förtjänster och begränsningar</i>	19
<i>Metodens tillförlitlighet</i>	21
<i>Etiska överväganden</i>	22
<i>Arbetsfördelning</i>	23
Resultat och analys	23
<i>Berättelser om ett "bra" familjehem</i>	24
En "normal" familj.....	24
Personlig eller professionell	26
<i>Sexualitet och sexuell läggning</i>	28
Den sexuella läggningens betydelse i familjehemsvården	28
Hur speglas sexualitet i utredningsmaterialet?	31
<i>Hinder som kan försvåra en placering</i>	33
Kultur och religion	33
Dubbelt utanförskap	35
<i>Samhällets normer speglar familjehemsvården</i>	38
Förändring över tid.....	38
Fördomar och normer	39
Avslutande diskussion	40
Referenser	43
Bilaga 1	46
Bilaga 2	47

Förord

Vi vill tacka alla familjehemssekreterare som har tagit sig tid att ställa upp på en intervju och besvara våra frågor. Med er kunskap och erfarenhet har vi kunnat genomföra denna studie.

Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Kristina Göransson som under hela uppsatsprocessen bistått oss med engagerad vägledning.

Problemformulering

Familjer finns i alla möjliga former. En familj kan till exempel bestå av mamma, pappa och barn, det kan vara ensamstående föräldrar, ett barn med flera föräldrar eller samkönade par med barn. Det behöver inte finnas en biologisk koppling för att räknas som familj. Familj som begrepp och praktik förändras ständigt, dess gränser och former är svårdefinierade och de är kontinuerligt under förvandling (Höjer 2012:160). Att inse komplexiteten i konstruktioner av olika familjer är högst relevant för socialt arbete, i synnerhet om målsättningen är att alla ska bli bemötta med respekt, förståelse och bli behandlade med lika mycket värde.

Malmquist, Hydén och Zetterqvist Nelson (2012:139) menar att det i vår tid är omöjligt att tala om bara en sorts familj. Trots det framstår oftast den heterosexuella kärnfamiljen som det normativa idealet. Detta kan bero på att föreställningen om en "god familj" härrör från en idealisering av det förflutna, att vi lever efter myter och traditioner om konceptet familj. Följden av detta är att den traditionella kärnfamiljen ofta får symbolisera den "goda familjen" i vår samtida kultur (Malmquist, Hydén & Zetterqvist Nelson 2012:140,163). Tanken om den "goda familjens" långa tradition kan möjligtvis även påverka hur familjer som står utanför den klassiska kärnfamiljen blir bemötta och betraktade i socialt arbete.

Föreställningarna om vad som är en "god familj" påverkar i stor grad rekrytering av familjehemsföräldrar (Höjer 2012:163). Familjehem¹ är den viktigaste och mest vanliga vårdformen för barn som inte längre kan bo kvar i hemmet. Det behövs familjehem av olika sammansättningar och levnadsförhållanden, det viktigaste är att familjen lever under stabila förhållanden och har plats och tid för ett till barn (Erman 2003:32). Det nämns inte explicit att sexualiteten spelar roll i familjehemsrekryteringen och enligt Folkhälsoinstitutet (FHI:2004) får socialtjänsten i sitt arbete inte diskriminera människor på grund av deras sexuella läggning. Trots dessa regler finns det fortfarande normer i samhället som påverkar hur vi tänker kring sexualitet och familjebildning. En intressant fråga i detta avseende är om och hur olika normer rörande familj och sexualitet är närvarande i arbetet inom familjehemsvården.

---

¹ Familjehem

När barn och ungdomar inte längre kan bo hemma hos sina föräldrar, av olika anledningar, kan de bli placerade i ett familjehem. Familjehemsföräldraskap grundar sig på ett avtal som upprättas mellan den placerade kommunen och familjehemsföräldrarna för det barn som behöver en ny familj. Familjehemsföräldrar ses som kompletterande föräldrar där det är viktigt att kontakten mellan barn och biologiska föräldrar upprätthålls.

Cirka 26 200 barn mellan 0-20 år hade under 2011 någon form av heldygnsinsatser och den i särklass vanligaste placeringsformen är familjehem. Sedan år 2000 har heldygnsinsatser för barn mellan 0-20 år ökat kraftigt (Socialstyrelsen 2013). Någon statistik på hur många barn som är placerade i samkönade familjehem finns inte på nationell nivå. Av de 14 städer i Skåne som vi har varit i kontakt med uppgav hälften att de inte hade någon erfarenhet av samkönade familjehem. Av dem som hade erfarenhet handlade det endast om någon enstaka placering. Hur kan det komma sig att det finns så få samkönade familjehem?

Synen på sexualitet och sexuell läggning är föränderlig, vilket blir uppenbart om vi blickar bakåt i historien. Homosexualitet har gått från en sjukdomsdiagnos som avskaffades år 1979, därefter ett fåtal andra lagändringar och varav den sista innefattade införandet av diskrimineringsförbud i grundlagen år 2011 (RFSL). Trots dessa lagar och regler menar RFSL (2015) att den heterosexuella normen återspeglas i synen på familjebildningen. Detta var något vi observerade när vi granskade olika kommuners hemsidor med information till de som är intresserade av att bli familjehem. I flertalet av hemsidorna beskrivs ett familjehem som en "vanlig" familj. Även vissa av dessa kommuners hemsidor har valt att lägga ut bilder och filmer för att illustrera ett familjehem. Av de 31 hemsidor vi har undersökt där det har funnits bilder eller filmer på par, har samtliga visat en familj bestående av en man och en kvinna. I vissa av fallen framställs bilderna tillsammans med informationen om att kommunen söker "vanliga" familjer. Johansson (2009:82) som är professor i socialpsykologi beskriver att det fortfarande är kärnfamiljen som syns i filmer, böcker eller på TV och trots att det finns andra typer av familjeförhållanden behåller kärnfamiljen sin position i mediekulturen. Hur blir den familj som inte identifierar sig som "vanlig" eller heterosexuell bemött inom familjehemsvården? Går det att identifiera sig som "vanlig" och vad innebär det egentligen?

Mot denna bakgrund vill vi undersöka familjehemssekreterares erfarenheter kring placeringar av barn i samkönade familjer. Vi vill undersöka deras erfarenheter av vilken betydelse den pågående debatten i samhället återspeglas i deras arbete. Vi vill även studera vad det kan finnas för normer på arbetsplatsen gällande olika familjekonstellationer och om familjehemssekreterarna upplever några svårigheter kring rekrytering, utredning och placering av barn i samkönade familjer. I dagens samhälle utmanas den traditionella kärnfamiljen av nya familjekonstellationer såsom samkönade relationer. Vi vill undersöka om och i så fall hur sexuell läggning synliggörs inom familjehemsvården och vilka förändringar familjehemssekreterare beskriver över tid i sitt arbete. Vi utgår ifrån ett

socialkonstruktivistiskt perspektiv för att undersöka våra frågor. Vår utgångspunkt är att föreställningar om familj och sexualitet är socialt konstruerade och skapas och upprätthålls genom sociala samspel. Denna ingång är intressant för att kunna analysera hur familjehemssekreterare resonerar i frågor om placering av barn i samkönade familjehem.

Syfte

Syftet med denna uppsats är att utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv undersöka hur normer och normaliseringsprocesser synliggörs i familjehemsvården och familjehemssekreterares erfarenheter av och syn på placering av barn i samkönade familjehem.

Frågeställningar

- Vilka föreställningar har familjehemssekreterare om lämpliga familjehem?
- Vilka erfarenheter har familjehemssekreterare av att placera barn i samkönade familjer?
- Vilka svårigheter beskriver familjehemssekreterare vid placeringar av barn i samkönade familjehem?
- Hur synliggörs normer och normaliseringsprocesser gällande sexualitet och familj inom familjehemsvården?

Kunskapsläge

När vi undersökt vilken kunskap som är relevant för vår studie hittade vi forskning från olika fält. Det finns relevant information både inom sociologi, socialt arbete, genus och psykologi. Vi har valt forskning som på något sätt behandlar teman som “familj”, “sexualitet”, “heteronormativitet och heterosexism”, “familjehem”, “barn i homosexuella familjer”, “bemötande i socialtjänsten” och “föräldraskap”. Vi har främst valt att rikta in oss på familjekonstellationer och sexualitet eftersom det ligger närmst vår undersöknings syfte. Vi

har delat in vårt kunskapsläge under två olika teman. Vi kommer presentera dessa teman under följande kategorier som består av ”regnbågsfamiljer” och “mötet med myndigheter”.

Det har varit av intresse för oss att få en överblick av forskning om bemötande av homosexuella i socialtjänsten (se Cocker & Hafford- Letchfield 2009, Folgerö 2008, Hicks 2008). Inom svensk forskning har Socialstyrelsen sammanställt en kartläggning över socialtjänstens bemötande av människor med olika sexuella läggningar. Vi ville även få en inblick i hur homosexuellt föräldraskap framställs inom forskning. Viss tidigare forskning beskriver hur samkönade par framställs som föräldrar och vad det kan finnas för svårigheter, vid till exempel familjehemsplacering (se Brooks & Goldberg 2001, Riggs 2006, Downs & James 2006). Något som oftast saknas eller har mindre utrymme i forskningen är hur de homosexuella föräldrarna själva känner och upplever svårigheter i kontakt med myndigheter. Vi har valt att i detta kapitel presentera forskning som berör begreppet regnbågsfamiljer och i synnerhet mötet mellan samkönade par och myndigheter.

Regnbågsfamiljer

Inom den svenska forskningen om regnbågsfamiljer är det Malmquist och Zetterqvist Nelson som varit framstående. Malmquist är doktorand och hennes forskningsområde är genuspsykologi med inriktning på homosexuella familjer. Zetterqvist Nelson är professor och ett av hennes forskningsområde är om nya familjeformer, framförallt om homosexuella familjer, men även adoptivfamiljer (se Malmquist & Zetterqvist Nelson 2010, Malmquist & Zetterqvist Nelson 2014, Zetterqvist Nelson 2007). I *Nätveksfamiljen* diskuterar Malmquist, Hydén och Zetterqvist Nelson (2012:139-141) om familjelivet hos samkönade par och andra regnbågsfamiljer. De beskriver att i dagens samhälle kan familjelivet gestalta sig på många olika sätt och i den moderna familjen är det mångfalden som råder. Trots detta är det fortfarande kärnfamiljen som har en stark ställning som normativt ideal och på grund av detta kan uppmärksamhet riktas mot regnbågsfamiljer som en utmaning av heteronormen. Heteronormativiteten kan synas på olika sätt, bland annat så finns det föreställningar om hur en familj ska se ut och vad den ska fylla för behov. För samkönade par gäller det att hitta ett sätt att utforma sitt eget familjeliv samtidigt som de påverkas av föreställningar av den heterosexuella familjen, som man antingen kan förhålla sig till eller ta avstånd ifrån (ibid.). Denna kunskap är relevant för oss för att synen på begreppet familj är

under ständig förändring. Det är viktigt för vår studie att veta hur den aktuella kunskapen ser ut.

SOU (2001:10) har sammanställt den tidigare forskningen om barn i homosexuella familjer och homosexuellt föräldraskap. På 1970-talet var fokus på teorier och antaganden om att barn med homosexuella föräldrar skulle riskera att anta en icketypisk könsutveckling, så att de i högre grad blev homosexuella. Det antogs även att barnens psykiska, fysiska och sociala utveckling kunde äventyras. Fram till 2001 har det inte funnits någon svensk forskning om barn till homosexuella föräldrar. De första studierna har nästan uteslutande varit om barnens könsutveckling och med tiden omfattat barnens sociala och psykologiska utveckling och även om deras kamratskap. Sammanfattningsvis i de olika studierna som genom åren gjorts visar det inga skillnader mellan barn till homosexuella eller heterosexuella gällande könsutveckling, den psykiska eller fysiska utvecklingen. Det finns heller inga skillnader i föräldraskapet såsom uppfostran och goda uppväxtvillkor. Studier har visat att homosexuella föräldrar som är öppna med sin sexualitet mår bättre psykiskt. Det visas även att relationen mellan barn och föräldrar blir bättre om de inte hemlighåller sin sexuella läggning. Dock finns studier som visar på att det i ett fåtal fall kan finnas de barn som blir utsatta för trakasserier av homofobisk karaktär på grund av familjeförhållandena (SOU 2001:10 s. 209 -237). Det var intressant för oss att ta del av denna kunskap om hur det har sett ut över tid eftersom vi i vår studie varit intresserade av hur förändringen i samhället påverkar familjehemssekreterarnas arbete.

Krane Hanssen är en norsk forskare som skrivit bland annat tre artiklar om homosexuella föräldrar och barn. I en av studierna tar Krane Hanssen (2012) upp att många ser Skandinavien som toleranta när det gäller samkönade och homosexuella, trots detta dominerar antaganden om att den normala familjen är den heterosexuella. Hon menar att det finns en heteronorm och att barn och ungdomar som växer upp i regnbågsfamiljer ofta blir påmindas om deras utanförskap och att föreställningar om vad som är normalt kan undertrycka mångfalden.

I den tidigare forskning Krane Hanssen (2012) tagit del av beskriver hon att det finns studier som visar att det inte finns några starka indikationer på att homosexuella föräldrar skulle ge sämre eller särskilt olika uppväxtvillkor än heterosexuella. I jämförelser på barn i homosexuella respektive heterosexuella familjer visar ingen skillnad i skolresultat, social

anpassning, psykisk hälsa, könsidentitet eller sexuell läggning. På grund av att det ofta görs forskning som jämför homosexuella och heterosexuella, så menar Krane Hanssen (2012) att man antar att det skulle skilja sig på ett negativt sätt, eftersom de argumenterar för att visa att barnen i de homosexuella familjerna kommer att växa upp helt normalt. Det vill säga, precis som de som växer upp i heterosexuella familjer (ibid.).

Krane Hanssen (2012) har i sin studie intervjuat 25 stycken personer mellan 15-45 år som är uppväxta i en regnbågsfamilj i Danmark eller Norge. Intervjupersonerna beskriver hur det är att växa upp i en homosexuell familj. Några av deltagarna beskriver att de inte blivit utsatta för några negativa bemötanden i omgivningen, utan att det varit mer uttryck för nyfikenhet. Deltagarna behöver ofta göra förtydliganden och förklaringar på grund av deras familjesituation. En av deltagarna beskriver att en person som växer upp i en heterosexuell familj aldrig behöver oroa sig för hur de ska berätta att deras familj ser ut, för att den heterosexuella familjebildningen är den som ses som normal (ibid.).

Krane Hanssen (2012) beskriver att de flesta av deltagarnas föräldrar i studien är öppna med sin sexualitet vilket är, sett ur tidigare forskning, av betydelse. Då är föräldrarna bättre på att skydda sina barn, de kan motverka social stigmatisering och att vara öppen med sin sexualitet kan bidra till att olika typer av föräldraskap kan utmana den dominerande heteronormen som påstår att heterosexuella par är att föredra som föräldrar. Flera av deltagarna betonar även betydelsen av hur viktigt det har varit med öppenheten. Trots att många även valt att i vissa situationer inte velat vara öppna med det. Många deltagare är även väldigt stolta. De har valt att kämpa emot fördomar mellan människor och vill kämpa emot heteronormen. En av deltagarna berättar även att hon inte bara stått upp för sin egen familj utan även valt att kämpa för homosexuellas rättigheter. Sammanfattningsvis så finns det bland deltagarna många olika tankar kring deras familjesituation, men samtliga uttrycker ett motstånd mot heteronormen, att den heterosexuella familjen ses som den normala och det idealistiska (Krane Hanssen 2012). Att växa upp i en regnbågsfamilj är en högst personlig erfarenhet och kan se väldigt olika ut från person till person. Det har ändå varit viktigt för oss att ta del av kunskap om barns tankar för att få en överblick om hur det är att växa upp i en regnbågsfamilj. Detta är av relevans för vår studie eftersom vi undersöker familjehemssekreterarnas tankar om att placera ett barn i en samkönad familj.

Malmquist och Zetterqvist Nelson (2008) diskuterar i sin artikel om den diskursiva diskriminering som finns inom psykologförbundet i fråga om adoption och assisterad befruktning. Bland annat så menar psykologförbundets medlemmar att det finns en risk för ett barn att vara adopterad i en homosexuell familj. De pratar om det dubbla utanförskapet, då barnen både är utlandsadopterade och att de växer upp i en homosexuell familj. Däremot ser de inte denna risk om det skulle vara ett barn som har en genetisk eller biologisk koppling till en av de homosexuella föräldrarna. En annan aspekt som tas upp är frågan om barn som växer upp med två kvinnor, då talas det om underskottet av män. De menar att barnen behöver en man och en kvinna som förebilder eller identifikationsobjekt för att inte skapa identitetsförvirring i barnens utveckling. Sammanfattningsvis så menar Malmquist och Zetterqvist Nelson (2008) att psykologförbundet talar om det homosexuella föräldraskapet som "det andra" och att detta föräldraskap är en olikhet som tillskrivs problem eller nedvärderas på ett sätt som synliggör att det heterosexuella föräldraskapet utgör normen (ibid.).

Mötet med myndigheter

Socialstyrelsens bemötande av homosexuella

Socialstyrelsen fick i uppdrag av regeringen år 2003 att sammanställa en kartläggning över vad människors sexuella läggning kan ha för betydelse för bemötandet inom socialtjänsten. Kartläggningen förklarar bland annat att homo- och heterosexualitet visar sig i sociala beteenden och relationer och att det inte ska reduceras till sexuella handlingar.

Kartläggningen visar på att människor som är homosexuella i mötet med socialtjänsten vissa gånger osynliggörs. Många gånger uppfattas det och utgås från att alla lever ett heterosexuellt liv och att det är upp till personen i fråga att berätta om sin sexualitet, om den skiljer sig från det heterosexuella (Socialstyrelsen 2004).

För att kartlägga hur kommunerna arbetar med frågan om bemötande av homosexuella och vilka åtgärder som gjorts, fick alla länsstyrelser besvara några frågor. Frågorna bestod bland annat av om det inkommit anmälningar angående frågor som rör homo- och bisexuellas bemötanden och vilka åtgärder som i så fall gjorts. Ingen av de kommuner som tillfrågades hade vidtagit några åtgärder eller uppmärksammat om det inkommit några anmälningar. Många kommuner hade inte heller reflekterat över hur broschyrer, affischer eller allmän

information var vinklad och att den kunde uppfattas som diskriminerande mot homosexuella. De allra flesta konstaterade att det var lättast att utgå från ett heterosexuellt perspektiv och efterfrågade kompetensutveckling för att vidga perspektiven och få en större förståelse (Socialstyrelsen 2004). Socialstyrelsen visar och ger en överblick om hur bemötandet kan se ut, vilket är kompletterande till vår studie. Dock saknar vi en mer ingående kunskap om hur erfarenheter och föreställningar tas i uttryck hos den enskilde familjehemssekreteraren.

Det framkommer att homosexuella som är inom adoption, familjehems- och vårdnadsutredningar ofta blir sexualiserade. Att det inte skiljs på sexuell läggning och sexuell aktivitet. Något som har uppmärksammats är att Socialtjänsten i vissa fall har värderat att det varit ett samkönat förhållande i stället för att se på vad personerna har för kvalitéer och lämplighet för att ta hand om ett barn. Socialstyrelsens rapport visar på att undersökningar som utförts av HomO har uppmärksammat kommuners inställningar till homosexuella när det gäller familjehemsplaceringar och att det många gånger har uppfattats som problematiskt (Socialstyrelsen 2004).

Familjehemsvård och samkönade familjer

Damien W. Riggs (2007) är professor i socialt arbete vid university of Flanders Australien, menar att inom familjehemsvården måste både heteronormativiteten och heterosexismen utmanas. Att även se till det breda spektrumet mellan olika sexualiteter och att tänka bortom stereotyper. Detta för att motverka ett heteronormativt tänkande där det blir kategoriseringar inom vad som är normalt och vad som är avvikande. Riggs (2007) menar att heterosexism genomsyrar familjehemsvården och att detta får konsekvenser för de som inte identifierar sig som heterosexuella. Riggs (2007) hävdar att homosexuella kommer att möta utmaningar då familjemodellen inom familjehemsvården oftast är baserad på den heterosexuella kärnfamiljen.

En svårighet som uppkommer när samkönade par vill bli familjehemsföräldrar är att de tvingas att bevisa att de är lika potentiellt bra som förälder som ett heterosexuellt par. De måste informera familjehemssekreteraren om heterosexism och homosexuella identiteter och slutligen stå upp för att sexualiteten är något som är privat och som i slutändan inte spelar någon roll (Riggs 2007). Riggs (2007) menar att istället för att homosexuella ska behöva hävda sig, borde systemet inom familjehemsvården i stället arbeta för att ta vara på

erfarenheter som samkönade par har, för att på ett sätt ifrågasätta vem som har makt inom familjehemsvården.

Riggs (2007) beskriver att när familjehemsvården “stys” av ett heteronormativt tänkande blir det en konsekvens att alla som ansöker om att bli familjehemsföräldrar måste ta del av den heteronorma kärnfamiljen och att den formen blir den “vanliga” som alla måste anpassa sig till. Riggs (2007) menar att samkönade par måste anpassa sig till detta eller bli kategoriserade som avvikande. Familjehemspraktiken är vinklad på ett heteronormativt sätt och att då samkönade par blir marginaliserande och förväntas att anpassa sig efter vad som räknas som “bra-föräldraskap”-teorier (ibid.).

Riggs (2007) beskriver att det inte är den enskilde familjehemssekreteraren som utövar sexism utan att det är systemet inom familjehemsvården som måste reformeras. Det måste bli en ökad medvetenhet om hur familjehemsvården är uppbyggd just kring olika sexualiteter, det måste läggas mer vikt vid utbildning och att öka förståelsen av hur heterosexism inom föräldraskap kan se ut och vilka människor som kan bli utsatta för detta (ibid.).

Den forskning vi redovisat ovan ger en överblick av hur kunskapsläget ser ut inom familjekonstellationer, sexualitet och bemötande av myndigheter. Forskningen visar bland annat barns erfarenheter av att växa upp i regnbågsfamiljer och vilka svårigheter det kan finnas vid myndigheters bemötande av homosexuella, vilket är av högsta relevans för vår studie. Eftersom synen på familj och sexualitet är under ständig förändring är det viktigt för oss att ta del av det aktuella kunskapsläget. Forskning tar även upp hur synen på sexualitet speglas i samhället. Denna kunskap är av relevans för vår studie för att kunna förstå hur synen och konstruktionen av begreppet familj och sexualitet skapas. Vi saknar forskning som berör personliga erfarenheter och föreställningar om familjer och sexualitet i familjehemsvården. Vilka svårigheter det kan finnas i yrkesrollen som familjehemssekreterare i kombination som professionell och personlig är något vi vill lyfta fram.

Teoretiska perspektiv

För att analysera vad familjehemssekreterare har för upplevelser och tankar om placering av barn i samkönade familjer och även hur normer och normaliseringsprocesser synliggörs, har vi utgått från ett konstruktivistiskt synsätt. Vi kommer i denna del presentera vilka teoretiska begrepp vi använder som analytiska hjälpmedel, nämligen: “heteronormativitet”, “queerteori” och “Intersektionalitet”.

Socialkonstruktivism

Kunskap om verkligheten bestäms av sociala faktorer, kunskap genom tänkandet.

Konstruktivistiskt perspektiv ifrågasätter tolkningen att kategorier som till exempel kulturer och organisationer är helt tagna för givet eller att yttre faktorer är en verklighet som inte går att påverka eller styra (Bryman 2012:37). Konstruktivismen menar också att vi människor använder oss av kategorier för att förstå och förklara den sociala verkligheten som utgör sociala produkter. Att kategorierna får en mening och innebörd efter att vi tillskriver dem olika egenskaper. En kategori kan till exempel vara “manlighet” som vi kan förstå utifrån en social konstruktion då vi tillskriver begreppet maskulinitet vissa egenskaper, i samspel med varandra (Bryman 2012:38,39).

Tina Mattson (2010:28) menar att ett konstruktivistiskt perspektiv hjälper oss förstå hur människor som sociala varelser delar med sig av sina erfarenheter och kunskaper och med dessa skapar en social verklighet. En sådan verklighet kan till exempel förklara hur vi skapar kategorier såsom manligt och kvinnligt, hur män respektive kvinnor är vilket resulterar i hur du beroende av kön ska bete dig. Vi utvecklar gemensamma föreställningar om hur vi ska tolka och förstå, och tala om kategorier, som till exempel invandrare (ibid.).

I konstruktivistiskt perspektiv ingår normer om hur människor ska handla och agera och vilka regler som bör följas. Med de sociala normerna avses det som uppfattas vara rätt och riktigt, till exempel hur människor ska uppföra sig. Sociala normer kan ofta vara outtalade och det är när de bryts som de blir synliga och dessa normbrott kan resultera i bland annat ogillande eller andra former av straff (Jacobsson, Thelander & Wästerfors 2010:17). Genom att undersöka vad familjehemssekreterarna har för erfarenheter och tankar kring placering av barn i

samkönade familjer och även undersöka på vilket sätt det skett en förändring, är konstruktivistiskt synsätt att föredra.

Heteronormativitet

Heteronormativitet kan beskrivas som att det antas vara den heterosexuella livsformen som är den normala. De sexuella handlingar som anses vara normala i samhället enligt Rubins "The sex hierarchy" är de som rör sig inom hemmet i en frivillig relation som är icke-kommersiell, mellan två personer av motsatt kön ur samma generation som inte använder några sexuella hjälpmedel. Allt det som överskrider dessa gränser ses därmed som "onormalt" eller "onaturligt". (Knutagård 2007:145, Mattson 2010:64).

Mattson (2010:63) beskriver att sexualitet kan ses som en maktordning i samhället. Hon menar att leva med någon av motsatt kön ses som det mest naturliga och självklara och att detta ger en överordnad position i samhället. Mattson (2010:63) menar att beroende på vilken form av sexuell relation du har så kommer det att påverka dina möjligheter i samhället. Samtidigt som att det finns svårigheter i att beskriva en normal sexualitet, så antas det ändå finnas en verklighet som bor i betraktarens ögon (Knutagård 2007:142,143). Att anta ett heteronormativt tänkande innebär att till exempel anta att den man möter är heterosexuell innan hen har bevisat motsatsen. Det kan också handla om att på något sätt prata positivt om den heterosexuella livsformen (Knutagård 2007:145,146).

Vi valde att använda oss av begreppet heteronormativitet för att kunna analysera hur detta påverkar arbetet inom familjehemsvården. Därav har vi kunnat undersöka hur konstruktionen om vad som är normalt och avvikande inom sexualitet och hur konstruktioner av familjer framställs ur ett heteronormativt synsätt.

Queerteori

Queerteori fokuserar på att undersöka hur bland annat sexuella normer uppstår, ifrågasätts upprätthålls och fungerar (Ambjörnsson 2006:35). Queerriktning belyser bland annat hur sexualiteten kan förstås ur ett normsystem, där till exempel människors attityder är det som styr vad som är legitimt eller icke legitimt, hur vi kategoriserar och upprätthåller normer

(Ambjörnsson 2006:36). Det finns även centrala teman inom queerteori som förklarar hur vi kan få förståelse för bland annat konstruktionen av hur verkligheten “ser ut genom språket och identitetsskapande” (Ambjörnsson 2006:48). Ett av queerteorins centrala områden är hur vi skapar processer av normalisering.

Att vi inte ska ta den heterosexuella normen för given utan istället undersöka och ta reda på hur den faktiskt upprätthålls och reproduceras (Ambjörnsson 2006:51). Genom att ifrågasätta det heterosexuella genom att använda sig av termen heteronormativitet, blir det en ingång till att undersöka själva normskapande av sexualitet i samhället (Ambjörnsson 2006:52).

Ambjörnsson (2006:62) förklarar att som homosexuell får du adoptera, insemineras och registrera partnerskap, men att det trots detta kan uppkomma särbehandling på grund av en viss sexualitet. Det är dock inte bara inom lagstiftning som en uppdelning mellan heterosexuell som överordnad homosexuell synliggörs. Det är även människors attityder och handlingar som till stor del bidrar till en uppdelning (Ambjörnsson 2006:63).

Vi använde oss av queerteorins tankar om normer och skapandet av normalisering om sexualitet. Vi ansåg detta vara ett bra komplement till det heteronormativa perspektivet för att få en bredare bild av vår analys. Trots att våra intervjupersoner menar att sexualitet inte har varit av betydelse för att ansöka till familjehem har det ändå uppkommit svårigheter och därför har det varit intressant att belysa dessa utifrån queerteori.

Intersektionalitet

Mattson (2010:31) menar att Intersektionalitet belyser hur maktstrukturer skapar grupper och kategoriseringar i samhället. Genom hur vi talar och agerar skapar vi och upprätthåller dessa maktstrukturer. Vid kategoriseringar skapas en hierarki där olika grupper värderas olika mycket, vilket resulterar i att vissa grupper värderas högre än andra. Mattson (2010:79) beskriver hur vi kan se etnicitet och att tillhöra en kultur på olika sätt. Om vi väljer att se etnicitet som något oföränderligt, kommer etnicitet bli något som vi har och är. En konsekvens av detta blir att människor från ett visst land blir till en homogen grupp och att det förstås utifrån vilken kultur de har och vilken etnicitet de tillhör. Detta antagande blir problematiskt då det i detta fall bortses från bland annat kön, klass och ålder som skapar likheter och olikheter, utan att dessa människor från ett visst land i stället blir en och samma

grupp och tillskrivs samma egenskaper (ibid.). Ett intersektionellt perspektiv hjälper oss att analysera materialet genom att belysa hur olika kulturer, sexualiteter och maktstrukturer kan skapa konflikter inom familjehemsvården.

Metod och metodologiska överväganden

I detta kapitel kommer vi att inleda med att ta upp och motivera vilken metod vi har använt oss av. Därefter kommer vi att redogöra för hur vi genomfört vår studie genom intervjuer, transkribering, kodning och analys. Vidare diskuterar vi om vår uppsats förtjänster och begränsningar och hur vi gått tillväga för att försäkra oss om att göra en tillförlitlig studie. Slutligen presenterar vi våra etiska överväganden och avslutar med hur vi fördelat arbetet mellan oss.

Val av metod

Vi har undersökt hur normer och normaliseringsprocesser synliggörs och hur konstruktionen av familj och sexualitet kommer till uttryck inom familjehemsvården. Eftersom det är socialt konstruerat och skapas genom interaktion mellan människor använde vi oss av en kvalitativ metod eftersom denna kunskap inte går att mäta. Vi använde denna metod för att få en uppfattning och förståelse för vilka erfarenheter familjehemssekreterare har. Vi hade inte kunnat nå denna kunskap med en kvantitativ metod där fokus istället ligger på att förklara genom till exempel statistik och mätning (jfr. Bryman 2011:371). Vi använde oss av en kvalitativ metod där vikten lades på vad respondenterna har för uppfattning och erfarenhet av ämnet och lät det vara styrande i undersökningen. Vårt syfte var att undersöka familjehemssekreterares erfarenheter och utsagor vilket vi ansåg vara ett ämne som inte går att mäta med siffror. Det är den djupa kunskapen som den kvalitativa metoden syftar till som då enligt oss var bäst lämpad.

Urval

För att undersöka vår fråga valde vi att intervjua sju stycken familjehemssekreterare i Skåne. Vi använde oss av ett så kallat snöbollsurval som innebär att vi som forskare kontaktar en grupp människor som är relevanta för vår undersökning och tar sedan hjälp av dessa för att få kontakt med ytterligare respondenter (jfr. Bryman 2011:196). Från början ville vi intervjua personer enbart i Malmö stads olika stadsdelar för att få en mer varierad bild eftersom de har sex olika stadsdelar som arbetar delvis oberoende av varandra. Detta visade sig vara svårt då det var komplicerat att få tag i familjehemssekreterare som hade erfarenheter av samkönade familjehem och som hade tid att ställa upp för en intervju. Vi valde därför att ta kontakt med fler städer och ur en bekvämlighetssynpunkt valde vi Skåne. Det krävdes att vi tog kontakt med 14 städer och cirka 70 personer vilket resulterade i sju intervjupersoner i två städer i olika storlek. Kriterier för våra respondenter var att det skulle vara utbildade socionomer med minst två års erfarenhet av familjehemsplaceringar. Detta var relevant för oss på grund av att de som arbetar som familjehemssekreterare skulle ha en större erfarenhet och kunna beskriva en förändringsprocess inom familjevården. Ett krav från oss i urvalsprocessen var även att respondenterna skulle ha någon slags erfarenhet kring placering av barn i samkönade familjer för att kunna besvara våra frågor.

Genomförande och bearbetning av material

För att samla in vår empiri använde vi oss av semi-strukturerade intervjuer. Den semi-strukturerade intervjun bygger på att vi som intervjuar förbereder diverse teman, men att respondenten får utrymme att svara utöver dessa och att vi som intervjuar har möjlighet att ställa följdfrågor. Vi använde oss av intervjuer för att vi ansåg att våra frågor krävde mer djupgående och personliga svar som till exempel inte kan besvaras genom att fylla i en enkät. Vi har haft möjlighet att anpassa våra frågor utifrån de enskilda respondenternas erfarenheter. För att få svar på våra frågeställningar sammanställde vi en intervjuguide som behandlade olika teman. Under varje tema hade vi frågor i punktform, som vi under intervjuens gång gick igenom och kompletterade med diverse följdfrågor (se bilaga 2).

Kontakt togs med diverse städer genom att vi ringde till arbetsplatsens enhetschef där vi presenterade oss och vår uppsats idé. För de som var intresserade skickade vi vårt

informationsbrev (se bilaga 1) som enhetschefen i sin tur vidarebefordrade till familjehemssekreterarna. I informationsbrevet fanns mer information om syftet med vår uppsats och våra och vår handledares kontaktuppgifter. Vi fick även av vissa enhetschefer kontaktuppgifter direkt till familjehemssekreterare, så vi själva tog kontakt med dem. Alla intervjuer har genomförts på respondenternas respektive arbetsplats och varje intervju har tagit mellan 40-50 minuter.

Vi spelade in och transkriberade alla intervjuer för att sedan kunna analysera intervjuerna i skriven text. Vidare sammanfattade vi alla transkriberade texter för att genomföra en kodning. Vi gjorde ett kodningsschema med 10 olika koder som behandlade olika teman vi fann relevanta i vår empiri. De koder vi använde oss av var: "sexualitet", "förändring", "fördomar och normer", "kultur", "lämplig familj", "heteronorm", "tredelat föräldraskap", "dubbelt utanförskap", "ansökningar" och "personligt och professionellt". När vi påbörjade vår kodning valde vi att både arbeta om vissa koder, men även att ta bort de vi inte ansåg vara relevanta för analysen, bland annat "historiskt perspektiv", "makt" och "samhällets normer". Efter att vi kodat vårt transkriberade material la vi ihop de koder vi ansåg ha gemensamma nämnare för att kunna skapa rubriker och teman till vår analys. De teorier som användes för att analysera materialet arbetades fram och valdes efter genomförda intervjuer, då vissa mönster kunde urskiljas men även vad som styrkte de teman och koder som framkom efter transkribering. I analysdelen har vi valt att förtydliga vissa citat utan att ändra innebörden för att det ska bli tydligare.

Metodens förtjänster och begränsningar

Fördelen med att vi använt semi-strukturerade intervjuer är att insamlingen av empirin har blivit fylligare. Det har gett respondenten utrymme att uttrycka sig subjektivt i förhållande till våra frågor och det har inte blivit lika entydigt som en kvantitativ undersökning kan bli (jfr. Bryman 2011:372). Genom att vi använde en kvalitativ metod och i detta fall semi-strukturerade intervjuer, kunde vi komma närmre de miljöer och situationer som vi undersökte och fick då en mindre distans mellan oss och respondenten (jfr. Ahrne & Svensson 2011:26). Genom att använda berättandet som metod skapades den sociala verklighet som vi var intresserade av. Berättandet har gjort att vi har kunnat åskådliggöra både moraliska

konflikter, val och ställningstagande (jfr. Hydén 2008:89,90), vilket var den aspekt vi ansåg vara av betydelse för undersökningens syfte.

Genom att vi använde oss av semi-strukturerade intervjuer blev vi inte lika låsta som vid till exempel ett standardiserat frågeformulär, vi blev mer fria att forma våra frågor och vi hade möjligheten att komplettera med följdfrågor (jfr. Ahrne & Eriksson-Zetterquist 2011:40). Intervjuformen var som en konversation guidad utav oss, där vi lyssnade och tolkade det vår intervjuperson framför berättade. Eftersom vi har använt oss av intervjuer fick vi på ett personligt och professionellt plan reda på respondenternas reflektioner, ur just deras synpunkt. Vi fick ta del av våra intervjupersoners språk, normer och känslor.

Det har även funnits begränsningar i valet av den kvalitativa semi-strukturerade intervjuformen. Genom att vi använde oss av denna metod försvårade vi möjligheterna att generalisera till en större population. Att vi enbart använt oss av ett fåtal respondenter har försvårat möjligheterna för oss att överföra resultatet till andra miljöer. Eftersom det har varit personliga möten kan relationen mellan oss och våra intervjupersoner komma att påverka resultatet av undersökningen, eftersom det är ett betydligt mer öppet och personligt klimat. Eftersom det i denna metod är mer öppet för utsvävningar har vi ibland kommit ifrån ämnet och då har fokus på uppgiften blivit mer diffus.

En annan svårighet som vi diskuterade är möjligheten att vissa av våra respondenter kan ha gett oss svar som de anser sig tro att vi vill höra, eller som representerar deras arbetsplats och profession. Detta på grund av att det är ett moraliskt laddat ämne att diskutera. Med detta i åtanke fick vi vara noggranna med att ställa följdfråga och att vara tydliga med våra frågor.

En annan aspekt som är viktig att nämna är svårigheten med att replikera en kvalitativ undersökning. Oftast är den kvalitativa undersökningen ostrukturerad och det är vi som personer som påverkar våra respondenter till stor del (Bryman 2011:368). Trots att det finns vissa begränsningar ansåg vi att denna metod var mest relevant för oss för att undersöka vårt problem. Det har blivit ett flexibelt sätt för oss att ta reda på våra frågeställningar då vi personligen har kunnat möta våra respondenter och få information både genom vår intervjuguide och även genom deras personliga och professionella erfarenheter. På grund av valet av denna metod har vi kunnat belysa vårt syfte och våra frågeställningar. Vårt syfte innefattar familjehemssekreterarnas erfarenheter av placering av barn i samkönade familjer, vi

ansåg att ett personligt möte lämpade sig bäst. Våra intervjupersoner är de som har kunskapen och erfarenheten av att placera barn i familjehem och utifrån deras berättelser har vi kunnat ta del av deras kunskaper, erfarenheter och åsikter.

Metodens tillförlitlighet

För att styrka vår metods tillförlitlighet har det varit viktigt för oss att skapa en trovärdighet genom att vara noga med att vi uppfattat våra respondenters berättelser på rätt sätt. Detta har vi gjort genom att under intervjuerna försäkrat oss om att vi uppfattat vad respondenterna har sagt och bett om förtydligande om vi inte förstått. Vi har även erbjudit våra respondenter att ta del av vår färdigställda undersökning (jfr. Bryman 2011:354,355). Vi har varit noga med att redogöra för vår arbetsprocess, datainsamling och våra tolkningar av empirin, för att styrka vår studies trovärdighet.

Det är också viktigt för metodens tillförlitlighet att kunna styrka och konfirmera studien. Detta innebär att vi som undersöker inte lägger några personliga värderingar eller andra inriktningar som kan påverka undersökningens utförande och slutsats. Vi har därför försökt vara neutrala i mötet med våra respondenter för att undvika att påverka undersökningen i olika riktningar. Bryman (2011:357) menar även att kvalitetskriterier såsom engagemang och strikthet är väsentligt. Genom att vi tagit del av en stor del tidigare forskning och kunskap inom ämnet har vi en större bild av problemet vilket medför en tillförlitlighet till vår undersökning. Det är ett ämne som vi är intresserade av vilket har skapat ett engagemang från vår sida av att ta reda på mer.

Kerry J. Daly (2007:188) betonar vikten av att vara reflexiv i kvalitativa undersökningar. Att vi som forskare måste vara medvetna om hur våra egna erfarenheter och personligheter påverkar undersökningen. Sammanfattningsvis kan begreppet reflexiv förstås en medvetenhet om det egna jaget och hur det kan påverka samspelet mellan respondenten (ibid.). Vi har genom att själva reflektera över våra egna förutfattade meningar och personliga erfarenheter haft med oss att detta är känsliga frågor som måste behandlas med respekt.

Vi är medvetna om att vår förförståelse om ämnet kan ha haft betydelse för utförandet av vår undersökning. Vi lever i ett samhälle där heteronormativiteten är högst synlig för oss i olika

sammanhang, vår uppfattning om forskningsprocessen är att det empiriska materialet skapas i ett samspel mellan intervjuperson och intervjuare. Vi har dock strävat efter att anta en så neutral position som möjligt för att möjliggöra för respondenterna att uttrycka sig.

Etiska överväganden

Vi har använt oss av Vetenskapsrådets forskningsetiska principer när vi har undersökt vårt problem och skrivit vår uppsats, för att göra det på ett etiskt korrekt sätt. De fyra huvudkraven utgörs av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Våra intervjupersoner har fått information om vårt syfte med undersökningen och hur vi ska genomföra den innan de tackade ja till att ställa upp för en intervju. Vi har meddelat att det är ett frivilligt deltagande och att de kan avbryta när som helst. Vi har avidentifierat de personer vi intervjuar för att det inte ska gå att identifiera dessa. Vi har heller inte skrivit vilken stad vi utfört studien i, för att minska risken att ta reda på vem som har medverkat i vår studie. Våra intervjupersoner kommer även få möjlighet att ta del av den färdigställda uppsatsen. Vi kommer inte använda oss av vårt insamlade material till något annat än undersökningens syfte. När studien är färdigställd kommer vi radera det inspelade material, vilket vi även informerat våra respondenter om.

Vårt syfte kan uppfattas som moraliskt laddat på grund av att det handlar om sexualitet som kan upplevas som ett känsligt ämne. Det är ett ämne där var och en har sina egna personliga åsikter och i arbetsuppgifterna som familjehemssekreterarna har finns även stort utrymme för subjektiva bedömningar. Det kan göra att det uppfattas som väldigt personligt att ställa upp för en intervju. Fastän vi skickade ut ett informationsbrev som förklarade syftet med undersökningen, upplevde vi många gånger att de vi kontaktade kände sig obekväma att diskutera dessa frågor och då hellre valde att avstå. Det var många som ansåg att dessa frågor var relevanta och viktiga, men upplevde det som moraliskt laddat och ansåg att de inte hade tillräckligt med erfarenhet i frågan.

Anledningen till att det kan vara ett moraliskt laddat ämne kan ha flera faktorer. Eftersom att arbeta inom familjehemsvården innebär att både ta hänsyn till rådande lagar och de individer de arbetar med kan det krocka med respondenternas egna värderingar och deras självbild.

Ofta fick vi under intervjuerna höra att respondenternas egna åsikter inte stämde överens med hur deras beslut skulle tas för att undvika att skapa konflikter. Vid telefonkontakt med en familjehemssekreterare fick vi uppfattningen om att det var ett svårt ämne att prata om då hon hellre svävade iväg och pratade om andra problem vid en placering än det vi var intresserade av. Hon förmedlade att de inte hade “några som helst problem med homosexuella” och vi upplevde att hon tog det ganska personligt, som en anklagelse. Vid andra kontakter har vi även fått en uppfattning om att en del känner sig påhoppade och känner att de måste gå i försvarsposition. Vi fick känslan av att många missuppfattade vårt syfte med uppsatsen och trodde istället att vi enbart var ute efter deras uppfattningar om sexuella läggningar. Vi valde därför att vara noggranna med att ingående förklara vårt syfte med uppsatsen för att undvika missuppfattningar.

Arbetsfördelning

Vi har under hela uppsatsens gång arbetat tillsammans, men har under vissa delar av arbetet delat upp ansvaret mellan oss. Alla intervjuer genomförde vi tillsammans med visst ansvar över olika frågor. Vår intervjuguide bestod av olika teman, därav valde vi att dela upp temana mellan oss och hjälptes åt att ställa följdfrågor. Efter intervjuerna delade vi upp ansvaret för transkriberingen. Vidare läste vi igenom det färdigställda materialet tillsammans för att lokalisera olika teman inför kodningen. Analysen har vi delat upp och haft ansvar för de olika delarna. Vi har dock hela tiden suttit tillsammans för att kunna reflektera över analysen, ha ett samspel och för att säkerställa en tillförlitlighet. Vi valde även att dela upp arbetet när vi skulle sammanställa kunskapsläget och de teoretiska utgångspunkter vi valt. Vi har under hela arbetets gång använt oss av ett Google-dokument för att kunna ta del av varandras ansvarsdelar.

Resultat och analys

I detta kapitel redogör vi för vår insamlade empiri och analyserar den med hjälp av våra teoretiska begrepp som utgörs av heteronormativitet, Intersektionalitet och queerteori. Vi har delat in analysen i olika teman och rubriker för att vi har velat se vad som finns för likheter och skillnader. Vissa berättelser är återkommande, dock ligger dessa under olika teman, detta

för att vi har velat analysera berättelserna ur olika perspektiv och utgångspunkter. Våra teman är “berättelser om ett ’bra’ familjehem”, “sexualitet och sexuell läggning”, “hinder som kan försvåra en placering” och “samhällets normer speglar familjehemsvården”. Varje tema presenterar resultatet av vår empiri tillsammans med en analys utifrån våra teoretiska begrepp.

Berättelser om ett “bra” familjehem

En “normal” familj

Att arbeta som familjehemssekreterare innebär rekrytering av lämpliga familjehem för att matcha ett barn som är i behov av en ny familj med trygga förhållanden. För personer som är intresserade av att bli familjehem väntar en utredning som bland annat består av djupgående intervjuer, hembesök och utdrag ur diverse register. Slutligen är det Socialnämnden som godkänner det nya familjehemmet, men både under utredning, vid placering och efteråt vid den kontinuerliga kontakten är det familjehemssekreteraren som har ansvar över både familjehemmet och det placerade barnet. För att det ska bli en bra placering så krävs det att alla parter är överens för att förhindra konflikter. Är det någon part som misstycer försvårar det en placering.

En av våra frågor har varit att låta familjehemssekreterarna beskriva hur just de tycker att ett lämpligt familjehem bör se ut. De flesta av familjehemssekreterarna har uttryckt att ett blivande familjehem måste ha ”ett känslomässigt överskott”. Det beskrivs även att de ska ha ett ”genuint intresse och ett gott syfte” och att det ska vara trygga personer som är trygga i sig själva och de menar att sexualiteten inte ska spela någon roll. En av familjehemssekreterarna har även uttryckt att de vill placera barnen ”i en så normal familj som möjligt”. Vad är då en “normal” familj och hur ska vi förstå begreppet?

På flertalet hemsidor på kommunernas informationssidor om att bli familjehem, där det visats bilder och filmer, har det endast visats par i form av en man och en kvinna. Är det detta som anses vara den “normala” familjen? Detta kan då bli problematiskt för de som inte anses vara ”normala”. En “normal” familj kan även variera främst på grund av personers egna föreställningar om begreppet familj och även samhällets syn på vad som är normalt. “Normalt” är inget definitivt begrepp utan är beroende av skapandet av normer i samhället. Krane Hanssen (2012) menar dessutom att den dominerande synen på den normala familjen

är den heterosexuella. Kan detta påverka vilka som familjehemssekreterarna låter utredas för att bli familjehem?

En av familjehemssekreterarna beskriver att “det tror jag det finns mycket. Mycket bilder om att det ska vara en vanlig familj”. Hon refererar till hur personalen i arbetsgruppen ser på familjer inom familjehemsvården. Precis som Malmquist, Hydén och Zetterqvist Nelson (2012) menar så är fortfarande det normativa idealet kärnfamiljen, med mamma, pappa och barn. Vi har även fått berättelser från familjehemssekreterarna om vilka faktorer som faller utanför den “normala” familjen som kan påverka en placering. “Det var ju två män och de skulle ha hand om en gosse. Ja, det var ju en gosse också”. Familjehemssekreteraren menar att det väckte problematiska tankar, för att det var två homosexuella män som skulle ta hand om en “gosse”, vilket inte ansågs falla under den “normala” familjeformen. Respondenten indikerade att det var något avvikande att två män skulle ta hand om ett barn av samma kön. Eftersom det var män ansåg hon detta vara mindre naturligt jämfört med om två kvinnor skulle vara familjehemsföräldrar. Andra faktorer som kan anses vara problematiska har beskrivits som arbetslösa personer, polygama förhållanden, personer som är transvestiter, ensamstående män och även ålder på de som ansöker. Familjehemssekreterarnas berättar att alla är välkomna att ansöka om att bli familjehem, men beskriver trots detta faktorer som kan försvåra en placering, såsom levnadsförhållanden, sexualitet och ålder. Problemen de anser uppstå kan vara svårigheten om hur barnen ska hantera personen som är transvestit, där en familjehemssekreterare säger “hur ska barnen reagera liksom när den personen blir den andra i sin transsexualitet?”. Det har även berättats om vad som kan vara problematiskt med ensamstående män, där en familjehemssekreterare menar att det finns en pågående debatt i samhället om män som har gjort övergrepp på barn och att de måste vara väldigt säkra på att det inte är deras motiv med ansökan. Dessa exempel visar på att den “normala” familjen kan vara en ganska snäv bild och att det kan vara många olika faktorer som påverkar vad som är ett lämpligt familjehem. Ur dessa berättelser kan vi synliggöra att det finns en heteronorm där den heterosexuella familjen är att föredra. Konsekvensen av dessa kategoriseringar blir att många personer faller utanför det “normala” som därav försvårar möjligheten att bli familjehemsförälder.

Personlig eller professionell

Av de familjehemssekreterarna vi har intervjuat har vi fått intrycket att vidden mellan att vara personlig och professionell kan vara en svår balans. En av familjehemssekreterarna beskriver att ”även om man har en intervju så blir det ändå en subjektiv bedömning”. Hon menar att trots att de har utredningsmallar att gå efter är det i slutändan ändå beroende på vem det är som handlägger ärendet som avgör vilket beslut som ska tas eller om en familj ska utredas. Hon beskriver att vissa medarbetare kan vara invanda vid att till exempel ett familjehem ska se ut på ett visst sätt och detta kan ge olika konsekvenser för de som ansöker. Trots riktlinjer på hur arbetet ska gå till kan det vara av stor betydelse vem familjehemssekreteraren är som person, vilka erfarenheter hen har och vilka förutfattade meningar på olika saker hen har. De normer som familjehemssekreterare har personligen kan alltså påverka de personer som ansöker om att bli familjehem både i positiv och negativ bemärkelse. Hur hanterar familjehemssekreterarna detta?

En familjehemssekreterare tar upp vilka svårigheter som kan uppstå beroende på vem de är som personer och vilka erfarenheter de har. Han menar att eftersom det även är en personlig bedömning kan de skapa sina egna svårigheter i arbetet. Han ger exempel på att det kan vara de som personer som kan ha förutfattade meningar. Han beskriver att “just med samkönade familjehem är det nog vi som, alltså som familjehemssekreterare som gör det till en svår sak på något sätt”. Han fortsätter beskriva att de ofta kan göra det svårare än vad det egentligen är och förklarar att det är de som har det huvudsakliga ansvaret och ansvaret för att det ska bli en bra placering. Han säger att “det är klart att vi sitter med de känslorna [känslor av rädsla att fatta fel beslut], det är helt naturligt för det är vi som har ansvaret för barnet, för familjehemmet ska liksom inte bli utsatta”. Ytterligare en familjehemssekreterare beskriver att det kan finnas en inneboende rädsla för det du inte har kunskap om och menar då bland annat okunskap om olika sexualiteter. Med detta sagt är det synligt att familjehemssekreterarnas egna värderingar, fördomar och normer kan påverka vilka som anses vara goda familjehemsföräldrar. Resonemangen kan vi tolka som att det i vissa fall kan synas en heteronorm även ur denna aspekt, där familjehemssekreterarna anser att det heterosexuella paret är lättare att rekrytera för att slippa känslan av osäkerhet av att det skulle kunna bli en misslyckad placering.

Vidare har vi även frågat om hur familjehemssekreterarna ser på de samkönade paren för att de ska vara ”bra” familjehem. Vi fått förklaringen att de par som är samkönade måste vara säkra i sin sexualitet och vara öppna med det. Familjehemssekreteraren beskriver även att ”det måste vara i en miljö där alla accepterar det, för annars bygger vi in en konflikt”. Han menar framförallt att de biologiska föräldrarna inte ska ha några problem med familjehemmet för då kan det uppstå problem. En annan av familjehemssekreterarna menar även att familjehemmet behöver leva i en ”icke utsatt livssituation”. Vad innebär en ”icke utsatt livssituation” och var går gränsen för vad det anses vara? Vikten av att vara öppen med sin sexualitet är något som har varit återkommande i familjehemssekreterarnas berättelser. Både i Krane Hanssens (2012) artikel och i SOU (2001:10) påpekas även vikten av att föräldrarna ska vara öppna med sin sexualitet, då detta bland annat skapar en bättre relation med barnet. Samtidigt som vi ur ett queerperspektiv kan synliggöra hur sexualiteten visar sig vara ett normskapande. Där det beroende på sexualitet synliggörs vad som är legitimt eller inte legitimt. Där vi även kan se hur dessa resonemang skapar en normaliseringsprocess som tydliggör hur sexualiteten ska visa sig för att just vara legitim. Varför diskuteras det bara om att den som är homosexuell ska vara öppen med sin sexualitet, men aldrig att den som är heterosexuell ska vara öppen med det? Kan detta betyda att det homosexuella är avvikande och måste därför hanteras på annat sätt för att bli legitimt? Är det enklare att placera ett barn i en heterosexuell familj som står för idealet för att inte skapa problem?

Flera av våra respondenter betonar vikten av att de biologiska föräldrarna ska godkänna de nya föräldrarna för att inte bygga in en konflikt och för att placeringen ska bli så bra som möjligt. Det har talats om ett ”tredelat föräldraskap” som innebär att det både är socialtjänsten, de biologiska föräldrarna och familjehemsföräldrarna som ska kunna samarbeta för att det ska bli så bra som möjligt för barnet. Många av familjehemssekreterarna har uttryckt att det kan vara en svårighet med samkönade par på grund av att de biologiska föräldrarna kan säga ”nej” och då blir det ingen placering. Detta menar även några av familjehemssekreterarna att det har inträffat. De anser att de vinner på att alla parter kan samarbeta. Accepterar inte de biologiska föräldrarna de nya föräldrarnas sexualitet eller andra anledningar, såsom ålder eller bostadsort, blir det ingen bra placering. Några av familjehemssekreterarna har även påpekat att de ibland måste motivera extra mycket om det är ett samkönat par för att övertyga de biologiska föräldrarna att det är ett bra familjehem. Även här kan vi synliggöra hur många olika normer om familj det kan finnas. De biologiska föräldrarna kan ha åsikter om t.ex. familjehemsföräldrarnas sexualitet och kan alltså till följd

av denna grund tacka nej till den nya familjen. Trots att familjehemssekreterarna anser att det är en bra familj så kan sexualiteten vara avgörande på grund av vad de biologiska föräldrarna önskar.

Sexualitet och sexuell läggning

Den sexuella läggningens betydelse i familjehemsvården

Familjehemssekreterarna uppger att det finns få samkönade familjehem och de kan inte konkret uppge varför. Av alla ansökningar som inkommer är det cirka en per år som kommer från samkönade par. En familjehemssekreterare beskriver hur en ansökan från ett samkönat par "föll i träda" fastän detta par länge hade velat bli familjehem. Han beskriver hur en ansökan från ett samkönat par kan skapa konflikter vid utredningsprocessen. "Jag har absolut inget emot dom [homosexuella], jag kan absolut tänka mig att använda dom [homosexuella familjehemsföräldrar] men det blir många följdfrågor. Då måste vi matcha det med de biologiska föräldrarna". Familjehemssekreteraren beskriver att han själv inte har något emot samkönade par, men att det kan leda till följdfrågor. Dessa följdfrågor riktar sig mot vad de biologiska föräldrarna anser om samkönade par, frågor som antagligen inte hade uppkommit om det varit ett heterosexuellt par.

Föreställningar om att "komma ut" och att vara "färdigarbetat" som homosexuell är faktorer som en del av de intervjuade familjehemssekreterarna menar är väsentligt för att bli en trygg familjehemsförälder. Hon menar att "om man lever i ett samkönat förhållande ska alla ha rätt till ens sexualitet". Om någon ska ha rätt till insyn i sexualiteten, den sexuella läggning som är något privat, vad blir då konsekvensen av att inte tillhöra det heterosexuella? Mattson (2006:63) förklarar att en sexualitet som faller utanför det heterosexuella innebär en nödvändighet av att "komma ut" i olika sammanhang, vilket innebär en markering bort från det heterosexuella. Genom att kategorisera placeras vi in människor i fack, för att kunna förstå och greppa verkligheten. Vad händer när vi inte kategoriserar? Varför är det en nödvändighet att behöva "komma ut"? Möjligen är det så att människor har svårt att hantera gråzoner och behöver kategorisera in personer i olika fack där de kan tillskrivas egenskaper. När det inte går att kategorisera in någon som till exempel "heterosexuell" eller "homosexuell" kan det skapa en förvirring.

En familjehemssekreterare som själv har erfarenhet av placering av barn i samkönade familjehem återger dock att det inte var något problem med de biologiska föräldrarna och att det inte krävdes mer motivation för att det var just ett homosexuellt par. När ett par ansöker som skiljer sig från den heteronormativa ramen blir det däremot aktuellt med diskussioner på arbetsplatsen om hur de ska presentera familjen för de biologiska föräldrarna. Hon uttrycker sig så här:

Alltså, vi pratade ju om det. Att det kunde bli bekymmer kring hur familjen skulle ta det, det gjorde vi. Det handlar om att vara öppen med sin sexualitet och det var de [samkönade paret] ju medvetna om.

Vi har uppfattat att det finns olika föreställningar inom familjehemsvården kring hur personer med olika sexuella läggningar ska bli bemötta. När det gäller den homosexuella läggningen blir sexualiteten ett ämne för diskussion, vilket skiljer sig från den heterosexuella läggningen där sexualiteten inte har någon betydelse. En självklarhet blir att det samkönade paret ifråga ska "stå upp" för sin sexualitet och vara öppen med den, "som hetero behöver du inte komma ut" var något familjehemssekreteraren tog upp. Vad blir följden av att behöva stå upp för sig? Det är inte bara de samkönade paren som måste "stå upp för sig", utan även till exempel den transsexuella eller den ensamstående mannen måste göra det för att bevisa sin "normalitet". Genom att "stå upp för sig" och visa sin "normalitet" kan ses som ett sätt att visa sig jämställd med det normativa idealet.

En av familjehemssekreterarna beskriver att samkönade familjehemsföräldrar är något som är "nytt", att inom professionen familjehemsvård måste det bli mer fokus och mer information om homosexuella familjehemsföräldrar. Familjehemssekreteraren menar att ingen blir utesluten på grund av sin sexualitet, men att det kan väcka många frågor kring barnets anhöriga och kan skapa en grund för konflikter. En annan av familjehemssekreterarna förklarade vidare om acceptansen hos alla parter, och beskrev det som "Jag vet att i vår grupp är det väl ingen som ser problem så. Mer än det jag säger, det måste finnas en acceptans hos alla parter". Trots att det finns en acceptans hos familjehemssekreterarna så kan den sexuella läggningen medföra svårigheter och hänsyn måste tas till alla inblandade.

En familjehemssekreterare beskriver hur svårt det kan vara för en minoritetsgrupp att behöva hävda sig. Det finns föreställningar om homosexuella som någon som är "liten" och uttrycker

sig metaforiskt genom att beskriva det heterosexuella som ett svårklättrat "berg" för någon som är "liten". Citatet nedan illustrerar familjehemssekreterarens föreställning om hur sexualitet speglas i samhället:

Frågar man homosexuella så tycker de ju att det är en enorm bit kvar att jobba för. De ser ju bara det stora berget, det heteronormativa. Och är man liten [homosexuell] känner man sig alltid så va [utsatt]. Skulle vi leva i ett samhälle där det homosexuella är lika vanligt som det heterosexuella så hade vi ju inte haft de här diskussionerna.

Det heterosexuella beskrivs av familjehemssekreteraren som "det vanliga" vilket på följande sätt kategoriserar in homosexuella som det "icke vanliga". Genom kategorisering skapas grupperingar som normalt och avvikande. Genom att beskriva homosexuella som "små", tillskrivs en bild av att vara utanför, en minoritet och att stå utanför vad som är det "stora", vilket går att tolka som det vanliga. Mattson (2010:41) menar att sexualitet är en konstruktion som går att se ur en maktordning, beroende på sexualitet tillskrivs du mer eller mindre makt. Citatet ovan visar jämförelsen mellan heterosexuell kontra homosexuell, det heterosexuella blir överordnat det homosexuella som blir kategoriserat till något mindre.

Ambjörnsson (2006:47) menar att normalisering är kopplat till makt och att för att förstå normalisering måste vi undersöka och belysa vad makten har för betydelse. När en familjehemssekreterare beskriver den heterosexuella läggningen som det "mest vanliga" resulterar detta i att kategorisera andra sexualiteter som en minoritetsgrupp. Det går att se det som ett sätt att förstå vad som är normalt och i detta fall blir det de heterosexuella som blir de normala.

Det är inte enbart få samkönade familjehem utan i allmänhet är familjehem svårrekryterade. Vissa av våra intervjupersoner reflekterade kring varför det är så pass få samkönade familjehem och en familjehemssekreterare beskriver det såhär:

Det är klart att man för diskussioner om varför vi inte har samkönade. Det är ju ganska många samkönade relationer, så varför har vi inga familjehem? Det finns väl en föreställning om att föräldrar inte vill ha sina barn i samkönade äktenskap, men det vet jag inte. Vi vet ju inte utan det är bara en föreställning.

Familjehemssekreteraren har föreställningar om att många lever i samkönade relationer, men kan inte svara på varför det finns så få samkönade familjehem. Finns det föreställningar om att biologiska föräldrar inte vill placera sina barn i samkönade familjehem? Hon uttrycker att de inte vet, men att det finns föreställningar om varför det inte förekommer fler och “utesluter inte någon på grund av sexualitet, men det är inte något vi ofta möter”. Vad händer när föreställningar uttalas högt och kan dessa föreställningar skapa stereotyper av hur människor är på grund av deras sexualitet? Tiina Rosenbergs (2003:100) menar att aktivt normerande skapar kategoriseringar och i dessa kategorier stämplas vad som är avvikande. Det kan röra sig kring marginalisering, osynliggörande och stereotypisering. Familjehemssekreteraren menar att det finns föreställningar, men att det inte går att veta säkert.

Hur speglas sexualitet i utredningsmaterialet?

Utredningsmaterialet som familjehemssekreterarna använder sig av när de rekryterar familjehem består bland annat av djupintervjuer. Den vanligaste formen är Kälvesten som utvecklades under 60-talet. En av familjehemssekreterarna förklarar hur analysen av en utredning kan påverkas av vilken inställning den som analyserar har till olika sexualiteter “då allt i utredningsmaterialet vinklas till hetero och den här psykologen, han pratar ju bara om mannen och kvinnan och om modern som omvårdnadssubjekt”. Familjehemssekreteraren menar att utredningsmaterialet speglas mot ett heterosexuellt par och att det är upp till den som utreder att utmana detta och att det måste synliggöras. Detta jämfört med en annan av familjehemssekreterarna som beskriver hur Kälvesten vänder sig till en man och en kvinna:

Om jag har två kvinnor framför mig hade jag ju inte frågat “din man”, för då hade jag ju vänt frågan, för de personerna jag intervjuar läser ju aldrig frågorna. Då hade jag vänt frågan som det passar. Så det ser de ju inte, det är ingenting de får ta del utav. Men frågorna är vinklade, det kan man nog säga. Utifrån att det är en man och en kvinna.

Precis som i Socialstyrelsens utredning om bemötande av homosexuella i socialtjänsten, där socialsekreterare upplever ett heteroperspektiv i sitt arbetsmaterial (2004), framkommer det att även inom familjehemsvården att materialet är vinklat och beroende av kön. Citatet ovan visar att utredningsmaterialet som används är riktat till heterosexuella par och att ansvaret

ligger på familjehemssekreteraren själv att vinkla och anpassa materialet, i stället för att utredningsmaterialet i fråga ska vara neutralt inställt angående sexuell läggning. Vad blir följden av detta för människor som skiljer sig från den heterosexuella läggningen? Mattson (2006:66) förklarar problematiken med antaganden om att människor är heterosexuella. Genom att anta att en kvinna har en man och vice versa, kategoriseras den personen in i en heterosexuell roll som kan skapa osäkerhet. En subjektiv bedömning kan vara både positiv och negativ, beroende på familjehemssekreterarens egen inställning till olika sexualiteter. Detta kan bli dilemman för andra utöver samkönade par, såsom ensamstående, då materialet riktar sig till heterosexuella par. Vidare förklarar familjehemssekreteraren att "språket påverkar jätte mycket, står det mannens yrke, sådana saker som, 'har du pojkvän eller flickvän?', klart det spelar roll". Hon visar på hur utredningsmaterialet är skrivet och att vilket språk som används kan påverka. Rosenberg (2002:87) förklarar hur queerteori oftast riktar kritik mot konstruktionen av homosexualitet och bisexualitet, men att konstruktionen av heterosexualitet som konstruktion inte möter samma kritik. Rosenberg (2002) menar att en konsekvens av att inte ifrågasätta konstruktionen av det heterosexuella, som i exemplet med utredningsmaterialet, är att det heterosexuella stämplas som det "vanliga" och det "normala". Familjehemssekreteraren beskriver konsekvensen av ett vinklat material som att "de [samkönade paren] kanske tror det blir svårare att bli godkänd". Däremot beskriver en familjehemssekreterare, som använder sig av en modernare utredningsmetod, att den inte innehåller vinklade frågor angående kön och sexualitet. Även fast materialet är neutralt inställt till sexualitet finns det frågor som behandlar sexualitet och samliv, vilket familjehemssekreteraren beskriver på detta sätt:

Sexualitet är en fråga. Där kan jag faktiskt säga att det är ett bekymmer för oss, tror jag mig våga påstå, inte bara för mig utan för kollegerna också. Det är ett svårt ämne att möta, vi ställer ju frågan "hur ser ert samliv ut?" det gör vi. Men vi penetrerar ju inte det området, de flesta människor får ju bekymmer med det, man ska svara på en intim fråga ställd av en helt okänd person, man har inte direkt kontroll över vad som sker med svaret och så, så att nej, det är bekymmersamt.

Är det så att beroende av vilken stad eller kommun som gör utredningar blir sexualitet och sexuella läggningar olika aktuellt? Citatet ovan visar hur frågan om människors sexualitet överlag är ett känsligt ämne. Mattson (2006) beskriver Rubins teori om vad som är accepterat

inom sexualitet genom en cirkel bestående av ringar, där det innersta av cirkelns mitt demonstrerar vad som är accepterat, bland annat kategorin "privat/i hemmet". Citatet visar att när vi flyttar frågan om sexualitet utanför hemmet och in i en intervjusituation, rubbas denna norm och det blir enligt familjehemssekreteraren obekvämt. Genom konstruktioner av olika faktorer skapas vad som är en "normal" sexualitet och när, var och hur du får diskutera kring den. Konstruktioner av sexualitet skapar både en uppdelning av vad som är normalt och avvikande, men även en marginalisering av människor.

Hinder som kan försvåra en placering

Kultur och religion

Våra intervjupersoner har på vägen till en placering talat om vilka svårigheter de kan stöta på, främst vid placering av barn i en samkönad familj. En punkt som de flesta av familjehemssekreterarna tagit upp är svårigheten av att placera ett barn från en annan kultur eller religion i en samkönad familj. En av familjehemssekreterarna menar att de familjer som kommer från en annan kultur kan se på sexualitet på ett annat sätt än vad hon anser att vi gör i vår kultur. På grund av detta menar hon att det skulle vara svårt att föreslå för den biologiska familjen att deras barn ska placeras i en familj med ett samkönat par. En del familjehemssekreterare upplever att de som är muslimer skulle ha svårigheter med detta eftersom det i deras kultur inte är accepterat med homosexualitet. En familjehemssekreterare jämför det med utländska adoptioner och menar att även fast det är lagligt i Sverige för homosexuella att adoptera så är det i princip omöjligt eftersom inga andra länder accepterar det.

Vi har lagstiftning här i Sverige att det är okej för samkönade att adoptera, men hur lätt är det i verkligheten när inte ett annat land i hela Europa eller i hela världen utom Sverige godkänner det? Litegrann blir det ju samma form av rekrytering här.

Kan vi tolka det som att de helst inte placerar några barn från en annan kultur i en samkönad familj för att de menar att den biologiska familjen inte skulle acceptera detta? Några familjehemssekreterare uttrycker dessutom att de aldrig skulle utreda en familj om de vet att det inte skulle fungera, alltså om de tror att de biologiska föräldrarna inte skulle godkänna

detta. Detta för att undvika så många konflikter som möjligt och för att underlätta placeringen. Det är viktigt eftersom att de biologiska föräldrarna och familjehemsföräldrarna ska kunna samarbeta för att barnet ska kunna träffa sin biologiska familj under goda förutsättningar. Detta synsätt med att kulturen och religionen skulle vara ett stort hinder försvårar därför för de samkönade paren att bli utredda för att få lov att ta emot ett barn i sin familj. Precis som Riggs (2007) beskriver så är det inom familjehemsvården ett heteronormativt tänkande där den heterosexuella kärnfamiljen är det normala och att därav blir de homosexuella de avvikande.

Många gånger har vi fått förklaringen från familjehemssekreterarna att den sexuella läggningen inte har någon betydelse, utan att de behandlar alla olika konstruktioner av familjer likadant. Trots detta så har vi uppfattat att kultur- och religionsfrågan kan vara en väldigt stor svårighet och det har även berott på vem vi har intervjuat. En av familjehemssekreterarna ställer sig negativ till frågan om att placera ett barn från en annan kultur eller religion i en samkönad familj och uttrycker att "jag kan säga det och det här kan låta fördomsfullt, men alla utländska föräldrar, det är bara att glömma alltså". Han menar att de familjer vars barn de ska placera är nästan uteslutande muslimer och att det från denna religion inte skulle finnas någon acceptans för detta. Samtidigt som han beskriver att det är "bara att glömma" så menar han även att han inte vet det till "100 procent", för att det även kan finnas några personer som accepterar det. Hur vet de vilka av de personer som är muslimer som accepterar detta om de anser att det bara är "att glömma"? Genom påståendet ovan skulle vi kunna tolka det som att familjehemssekreteraren tillskriver vissa egenskaper på den kategori han placerar in familjer som är muslimer. Precis som Mattson (2010) beskriver så tillskrivs en person/grupp egenskaper beroende på vilken kategori de blir tilldelade. Familjehemssekreterarens uttryck om att "nästan uteslutande" av de som har utländskt påbrå inte skulle godkänna en samkönad familj till sitt barn, visar det på att han tillskriver alla i kategorin "föräldrar med utländsk bakgrund" med att de inte skulle ha någon acceptans för en samkönad familj och att det därav är "bara att glömma".

Vi kan också se att dessa påstående krockar med familjehemssekreterarnas egna tankar om vad som är en lämplig familj eftersom familjehemssekreterarna gärna vill tydliggöra att de inte ser några problem med den sexuella läggningen. Trots detta så kan det på grund av familjehemsföräldrarnas sexualitet bli ett "nej" eftersom de biologiska föräldrarna inte godkänner familjen. I dessa fall blir det en kulturkrock som Mattson (2010:77) beskriver,

eftersom synen på sexualitet beskrivs av familjehemssekreterarna vara olika jämförelsevis med de biologiska föräldrarnas. Vi kan också tolka det ur ett intersektionellt perspektiv som att den homosexuella läggningen blir underordnad den heterosexuella, för att familjehemssekreterarna har fördomar om vad de biologiska föräldrarna har för syn på homosexuella par.

Vi har även från familjehemssekreterarna fått information till varför det skulle ställa till med problem med förklaringen att ”i vissa religioner så finns det inte homosexualitet, det är tabu. Man får inte vara det, alltså det finns inte”. Med utvecklingen om att det därför är väldigt svårt att överhuvudtaget föreslå för föräldrarna att de ska placera deras barn hos två kvinnor eller två män. En familjehemssekreterare beskriver en av hans utredningar där uppgiften var att placera barn från Afrika, där han berättar om att de har lärt sig att det finns ”jättemycket negativt mot homosexualitet” på många ställen i Afrika och där han menar att ”i vissa länder är det dödsstraff att vara homosexuell, det är ju förfärligt”. Han framställer det som en stor svårighet, även fast han anser att de inte borde göra en stor sak av det ifall de skulle placera barnen i en samkönad familj, utan att de skulle presentera familjen precis som vem som helst. Sett ur familjernas synpunkt är det tydligt, ur familjehemssekreterarens berättelse, att de har ett heteronormativt tänkande och där det homosexuella inte är accepterat och många gånger även är tabu.

En annan av familjehemssekreterarna uttrycker att ”vi har fördomar mot att de har fördomar kanske?”. Där familjehemssekreteraren gör sig medveten om att det kan vara deras fördomar mot vilka fördomar som finns i samhället och i olika kulturer som ställer till det. Vi kan därigenom tolka det som att personen i frågas olika syn på samhällets olika normer som finns och ifrån vilken kultur den biologiska familjen kommer ifrån kan ha stor betydelse inom familjehemsvården.

Dubbelt utanförskap

En annan diskussion som kommit upp, som våra familjehemssekreterare kan se som en svårighet vid placering av barn i en samkönad familj, kan vara det som de beskriver som det ”dubbla utanförskapet”. En familjehemssekreterare förklarar att om ett barn blir placerat i en familj så blir familjen offentlig för att det är många parter som har insyn i familjen. Han beskriver det så här:

Sticker redan ett familjehem ut på grund av, det kan ju vara ett samkönat eller att det är två från Ghana som har ett svenskt barn eller vad sjutton som helst, då blir det extra, extra [extra synligt och svårt] på något sätt.

Han fortsätter berätta att familjehem ofta beskrivs som något negativt ”i uppdrag granskning till exempel” och att det sällan pratas i någon positiv bemärkelse om familjehem och menar att det skulle kunna bli en svårighet för barnen som redan har en jobbig bakgrund att komma till t.ex. en samkönad familj. Kan rädslan av att hamna i t.ex. uppdrag granskning också påverka familjehemssekreterarnas arbete? Vi har uppfattat att det kan vara svåra beslut att ta inom familjehemsvården och att det kan vara många orsaker som spelar roll vid en placering. Det skulle därför kunna finnas en rädsla för att fatta ett felaktigt beslut som påverkar barnet negativt.

En annan av familjehemssekreterarna berättar om en arbetsplatsträff han nyligen varit på där diskussionen kommit upp om just det ”dubbla utanförskapet” som barnen kan råka ut för om de blir placerade i en familj med ett samkönat par. En i personalen uttryckte sig såhär:

Barn som kommer från komplicerade bakgrunder och har mycket att bära på, ska de ha ytterligare ett problem att handskas med, jämt emot omgivningen då deras familjehemsföräldrar är homosexuella eller så?

Det beskrevs som att det kunde bli en extra börda för det placerade barnet som dessutom kommer med mycket i sitt ”bagage” och att det kan bli jobbigt för barnet att stå till svars för att bo i en samkönad familj gentemot omgivningen. Familjehemssekreteraren vi intervjuade anser dock att det inte ska fästas någon extra vikt vid detta och att han inte ser något ”större bekymmer” med detta faktum. Har det gjorts en utredning som bedömt att det är lämpliga föräldrar så är det ingenting som ska vägas in i beslutet, beskriver familjehemssekreteraren.

Ytterligare en av familjehemssekreterarna berättar om att när han fick in en ansökan från ett samkönat par år 2002/2003 så ställde sig personalen väldigt frågande till hur de skulle hantera detta. Det pågick diskussioner i arbetsgruppen om att barnet redan hade en ”svår utgångspunkt” och att de var rädda för om barnet skulle bli ifrågasatt av skolkompisar och av omgivningen. De gjorde därför bedömningen att det var för stor risk för barnet och att det

fanns en fara för att ”re-traumatisera barnet”. Han beskriver däremot att de inte alls har de tankegångarna längre. Han menar att deras arbetssätt och attityder har förändrats.

För vi har ju gjort sådana erfarenheter som så att säga motbevisar att det skulle bli så[en dubbel utsatthet], det är tvärtom, så det har varit en mycket positiv erfarenhet från vår sida. Fungerat utmärkt som familjehemsplacering. Blivit bra för barnen i fråga.

Familjehemssekreteraren beskriver att de inte längre kan se något ”dubbel utanförskap” för barnen som placeras i en samkönad familj utan att de idag har en mycket positiv syn på detta och att det inte längre har någon betydelse vilken sexuell läggning familjehemsföräldrarna har. Familjehemssekreterarna vi intervjuat har alltså spridda tankar om begreppet “dubbelt utanförskap”. Här finns tankar allt ifrån att det skulle kunna vara ett problem till att det finns erfarenheter som motbevisar att det skulle vara så. Malmquist och Zetterqvist Nelson (2008) beskriver i sin artikel att de psykologer de intervjuat hade tankar om “dubbelt utanförskap”, främst om det var utlandsadopterade barn. Just på denna punkt så har inte alla samma värderingar och det kan tolkas som att det är helt beroende på vem familjehemssekreteraren är. Sett ur ett heteronormativt perspektiv kan vissa personer göra skillnad på hur heterosexuella och homosexuella blir bemötta. Där det antas att det är det heterosexuella som är det bästa för att inte utsätta barnen för ytterligare svårigheter som t.ex. att stå till svars för vilken familj de bor hos. Som Mattson (2010) beskriver så ses det heterosexuella som det mest naturliga och självklara och att detta ger en maktposition i samhället. Så om ett barn skulle bo hos en samkönad familj och därav en avvikande familj, skulle därför också barnet bli utsatt. Vi kan tolka det som att familjehemssekreterarna anser att det normala är den heterosexuella familjen och att avvika från det skulle kunna ge konsekvenser för barnet och att de därmed skulle bli utsatta för “dubbelt utanförskap”. Även Knutagård (2007) menar att sexualiteten är någon som vi konstruerar och därmed konstruerar vad som är normalt och inte normalt. På grund av att homosexualitet ses som något negativt kan detta ta sig i uttryck som hat hos vissa människor. Samtidigt som en av familjehemssekreterarna inte alls såg något problem med att det skulle finnas någon risk för ett “dubbelt utanförskap”.

Samhällets normer speglar familjehemsvården

Förändring över tid

Synen på sexualitet och sexuell läggning är under kontinuerlig förändring och utveckling. Detta synliggörs dels genom nya lagar som tillkommit de senaste åren, men även genom olika normer i samhället som ständigt utvecklas (RFSL). Även begreppet familj är under ständig utveckling (Höjer 2012:160). Under våra intervjuer har vi varit intresserade av familjehemssekreterarnas erfarenhet av om och hur detta synliggörs i familjehemsvården och i deras arbete. En av familjehemssekreterarna menar att synen på sexualitet har förändrats mycket de senaste 20-25 åren. Han beskriver att olika sexuella läggningar har blivit mer accepterade, att det är mer vanligt och mindre tabu. Han menar att det är en helt annan inställning generellt i samhället, men trots detta syns fortfarande de traditionella könsrollerna mellan man och kvinna, där han illustrerar skämtsamt att “far ror och mor är rar”. Han menar att det förändrats mycket, men att det fortfarande kan finnas spår kvar av hur rollerna i familjen delades upp förr, där mamman skulle vara hemma med barnen och pappan arbeta. Ytterligare en av familjehemssekreterarna illustrerar det såhär:

Mamman var hemmafru och pappan var förvärvsarbetare och alla familjehemsmammor var tjocka för att de bakade kakor, haha. Ja, men jag kan ju se att synen har blivit att man gått lite mer mot professionalism.

Hon fortsätter berätta att det skett en stor förändring inom familjehemsvården då det idag även krävs mer av den som vill bli familjehem såsom till exempel kunskap om barns utveckling. Resonemanget kan vi tolka som att det förr fanns en stereotypisering som innebar att familjehemsmamman skulle vara hemma med barnen som omvårdare och pappan skulle arbeta och detta sågs som ett lämpligt familjehem. Sett ur queerteori är stereotyper en term som förklarar vad som är avvikande och vad som är normalt. Tidigare var “hemmafrun” och “pappan som arbetade” stereotyper inom familjehemsvården, termer som numera luckrats upp och nya kategorier har skapats som förklarar och återskapar vad som är normaliserande.

En familjehemssekreterare diskuterar även att det skett en förändring och att det även ibland kan vara svårt för familjehemssekreterarna att hinna med. Han beskriver att de egentligen hela tiden borde ligga steget före utvecklingen i samhället. Han beskriver bland annat om utredningsmaterialet som “inte hänger med i förändringen”. Han menar att det fortfarande är

utredningsmaterial som är baserade på heterosexuella förhållanden och att det är något som de borde ändra på för att följa med i utvecklingen.

En familjehemssekreterare berättar att det i dagens samhälle finns många andra familjekonstellationer synliga än vad det gjorde förr. På grund av att det är mer synligt i dagens samhälle menar hon att det blir lättare och lättare för de samkönade för att det blir mer vanligt och därmed mer accepterat. Hon menar även att det på grund av detta kan bli lättare för barnen att bli placerade i en samkönad familj för att det inte anses lika avvikande längre.

En av familjehemssekreterarna berättar att för tio år sedan så såg personalen det som en risk att placera ett barn i en samkönad familj, men att det idag inte alls har de tankegångarna. Överlag har de flesta av familjehemssekreterarna beskrivit att både synen på familj och synen på sexualitet och sexuell läggning har förändrats till det bättre, även fast de menar att det fortfarande är lång väg kvar att gå. Vår tolkning av familjehemssekreterarnas erfarenheter av samkönade familjehem över tid är att det skett en förändring. Idag förs det mer diskussioner på arbetsplatsen om alternativa familjeformer och de upplever att det finns en ökad medvetenhet. Trots detta vittnar familjehemssekreterarnas berättelser om att det fortfarande finns normer och föreställningar om hur ett "vanligt" familjehem ska se ut.

Fördomar och normer

Fördomar skapas genom normer. Cocker och Hafford Letchield (2009) beskriver i sin studie hur socialsekreterare ständigt utmanas i sitt arbete genom att synliggöra och ifrågasätta heteronormativitet och heterosexism på arbetsplatsen och i mötet med klienter. En av familjehemssekreterare vi intervjuade påpekar hur svårt det är att i en arbetsgrupp utmana tankar och föreställningar om vad som är "normalt" och att en arbetsgrupp kan påverka varandra genom att ifrågasätta det "nya":

Som jag märkte med kollegor här så vet man inte riktigt hur man ska själv bemöta det på något sätt så att ja, så det kan ju vara någon [samkönat par] som anmält sitt intresse, men där man inte prioriterar dem utan man vill ha det som det alltid har sett ut [heterosexuella par] för att det är tryggare för oss och vi vet hur vi ska jobba med det och så här allt nytt är ju lite "uuu".

Det nya bortprioriteras mot det "gamla och trygga", vad skapar denna rädsla? Skapar rädslan fördomar som i sin tur utesluter människor och inkluderar andra? Mattson (2006) förklarar hur yttre kategorier såsom till exempel sexualitet skapas av samhällsstrukturer och påverkar organisationer och vad som sker där, som i mötet mellan "professionell" och "klient". En familjehemssekreterare beskriver hur hon över tid har sett hur fördomar synliggörs och motarbetas "det är ganska fascinerande, att attityder, våra attityder har ju uppenbarligen förändrats, och vår inställning". Även fast denna respondent menar att attityder och inställningar har förändrats beskriver familjehemssekreteraren i citaten att allt nytt "är lite uuu". Nya familjeformer som inte tidigare varit aktuella inom familjehemsvården kan bli problematiska. Familjehemssekreteraren kan inte säkert förutspå vad konsekvenserna blir för det placerade barnet eftersom det inte finns någon tidigare erfarenhet om dessa nya familjeformer. Den heteronormativa aspekten får en maktposition och blir överordnat det som är nytt och kanske främmande.

Avslutande diskussion

Vår avsikt med denna uppsats har varit att få en djupare kunskap om familjehemssekreterares erfarenheter av familjehem bestående av samkönade par och hur föreställningar om sexuella läggningar och begreppet familj är socialt konstruerade. Vi har även undersökt hur normer återspeglas inom familjehemsvården och inom olika familjehemskonstellationer. Den nya kunskapen vi fått efter att ha genomfört vår studie visar att det finns få samkönade familjehem. Vårt resultat har visat att det har skett en förändring över tid, men att heteronormativa familjeideal fortfarande är styrande och det är de heterosexuella paren som är synliga inom familjehemsvården. Under processens gång har vi fört diskussioner om varför det är så få samkönade familjehem och vi har ställt oss frågande till vad det kan finnas för anledningar till detta. Vår studie visar att familjehemssekreterare sällan möter samkönade par och detta bidrar till att det finns lite erfarenhet kring homosexuella par inom familjehemsvården. Detta är något som familjehemssekreterarna anser vara ett problem och som har varit uppe för diskussion på arbetsplatserna.

En lämplig familj har beskrivits som en familj som har ett känslomässigt överskott, är trygga i sig själva och har tid och plats för ett barn. Samtidigt finns det fortfarande bilder om den

“normala” familjen kvar och kärnfamiljen som ett ideal. Ett lämpligt familjehem beskrivs återkommande även som en familj som består utav två vuxna personer, där det uttrycks att kön inte ska spela någon roll. Om tanken av att familjehemssekreterarna söker en “normal” familj kommer de som inte ingår i den “normala” familjen i skym undan och får därför svårare att bli bemötta med samma värde som idealet som är en kärnfamilj och kan därmed också få svårare att bli godkända som familjehem.

Vi har kunnat urskilja att familjehemsvården många gånger styrs och påverkas av samhällets normer om vad som är en “normal” familj. Ett lämpligt familjehem är även den familjen som blir godkänd av de biologiska föräldrarna, vilket i högsta grad påverkar om det kommer bli en placering eller inte. De biologiska föräldrarnas syn på till exempel sexuell läggning och religion kan komma i konflikt med familjehemssekreterarnas tankar om ett lämpligt familjehem, vilket påverkar en placering. Detta har beskrivits som problematiskt eftersom det inte stämmer överens med vad familjehemssekreteraren själv har för värderingar och föreställningar. Att familjehemsparet och de biologiska föräldrarna kommer från olika kulturer eller har olika religioner har visat sig kunna vara problematiskt då det finns olika fördomar, normer och tankar kring sexualitet som kan krocka och skapa konflikter.

Något som uppkommit under vår studie är även hur frågorna i utredningsmaterialet är vinklade. Utredningsmaterialet som våra intervjupersoner använder sig av skiljer sig åt i de två olika städerna. I den ena staden används Kälvesten eller Nya Kälvesten som innehåller frågor vinklade till heterosexuella par. Konsekvensen av detta blir att familjehemssekreterarna själva måste vinkla frågorna utifrån vem eller vilka de har framför sig. I den andra staden där vi haft respondenter används ett mer modernt utredningsmaterial med neutrala frågor gällande sexualitet. Däremot är sexualitet generellt ett svårbehandlat ämne som väcker många tankar hos familjehemssekreterarna vare sig utredningsmaterialet är vinklat heteronormativt eller neutralt i frågan om sexualitet.

Trots att familjehemssekreterarna menar att den sexuella läggningen inte ska spela någon roll inom familjehemsvården, visar vårt insamlade material att det ändå kan vara av betydelse och att det kan vara problematiskt. Det har visat sig på olika plan, både på individ- men även samhällsnivå. De biologiska föräldrarnas inställning, samhällets normer om familj och sexualitet och olika kulturers normer och värderingar kan komma att påverka beslutet om en placering. Vi har ur familjehemssekreterarnas berättelser kunnat urskilja att det i samhället

fortfarande finns normer om den ideala familjen som kärnfamilj. Genom att genomföra denna studie har vi fått en djupare bild och förståelse för hur komplext det är att arbeta som familjehemssekreterare och hur många olika faktorer det finns som påverkar hur en bra placering går tillväga.

Varför finns det då så få samkönade par som ansöker om att bli familjehemsföräldrar? Vi har inte fått några konkreta svar från våra respondenter, de uppger att det inte går att ge något svar på denna fråga. Kompletterande och vidareutvecklande hade varit att undersöka hur samkönade par som vill bli eller är familjehemsföräldrar ser på frågan. Hur ska heteronormativiteten utmanas inom familjehemsvården? Skulle en ökad kunskap i form av utbildning kunna synliggöra det heteronormativa och inkludera fler familjekonstellationer? Vad blir konsekvenserna av att många av kommunernas hemsidor illustrerar bilder och filmer på heterosexuella par?

Även fast vår studie inte kan återge en helt generell uppfattning ger den en inblick i hur komplext arbetet inom familjehemsvården kan se ut, vilket även vår tidigare forskning visar på inom sexuella läggningar och familjer. Vår studie bidrar med en kunskap om hur komplicerat det är att arbeta inom familjehemsvården då det är många aspekter att ta hänsyn till. Vår studie visar att det heteronormativa tankesättet fortfarande är synligt både inom mötet mellan familjehemssekreterare och familjer, i utredningsmaterial och de biologiska föräldrars åsikter och värderingar om sexualitet. Det kan finnas hinder på vägen under en placering som familjehemssekreteraren kan ha svårt att påverka och som kan krocka med deras egna föreställningar om vad som egentligen är ett bra familjehem.

Referenser

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Ahrne, Göran & Eriksson-Zetterquist, Ulla (2011) Intervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Ambjörnsson, Fanny (2006) *Vad är Queer?* Stockholm: Natur & Kultur

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Brooks, Devon och Goldberg, Sheryl (2001) Gay and lesbian adoptive and fostercare placements: Can they meet the needs of waiting children? *Social work*, 46(2):147-155

Cocker, Christine och Hafford- Letchfield, Trish (2009) Out and proud? Social work's relationship with lesbian and gay equality. *British journal och social work* 40:1-12

Daly, Kerry J. (2007) *Qualitative methods for family studies & human developmets*. London: Sage Publications Ltd

Downs, A. Chris & James, E. Steven (2006) Gay, lesbian and bisexual fosterparents: strengths and challenges for the child welfare system. *Child welfare*, 85(2):281-298

Erman, Margareta (2003) *Barnet och familjehemmet- en handbok om socialnämndens ansvar*. Stockholm: Katarina tryck AB

Folgerö, Tor (2008) Queer nuclear families? Reproducing and transgressing heteronormativity. *Journal of homosexuality*, 54(1/2):124- 147

Hydén, Lars-Christer (2008) Berättelseforskning. I: Anna Meuwisse, Hans Swärd, Rosmarie Eliasson-Lappalainen & Katarina Jacobsson (red). *Forskningsmetodik*. Stockholm: Natur & Kultur

- Hicks, Stephen (2008) What does social work desire? *Social work education*, 27(2):131-137
- Höjer, Ingrid (2012) Att vara familjehem- om ett delat föräldrarskap. I: Margareta Bäck-Wiklund & Thomas Johansson (red). *Nätverksfamiljen*. Stockholm: Natur & Kultur
- Jacobsson Katarina, Joakim Thelander & David Wästerfors (2010) Sociologi för socionomer. En stående inbjudan. Malmö: Gleerups
- Johansson, Thomas (2009) *Familjeliv*. Malmö: Liber AB
- Knutagård, Hans (2007) Sexuell normalitet. I: Kerstin Svensson (red.) *Normer och normalitet i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB
- Krane Hanssen, Jorid (2012) 'My rainbow family' - Discomfort and the Heteronormative logics. *Young* 20(3):237-256
- Malmquist Anna, Hydén Margareta & Zetterqvist Nelson Karin (2012) Familjeliv hos samkönade par och andra regnbågsfamiljer. I: Margareta Bäck-Wiklund & Thomas Johansson (red). *Nätverksfamiljen*. Stockholm: Natur & Kultur
- Malmquist, Anna & Zetterqvist Nelson, Karin (2008). Diskursiv diskriminering av regnbågsfamiljer. En analys av argument mot likställande av homo- och heterosexuellas föräldraskap. *Socialvetenskaplig tidskrift*. Nr 3-4. s315-331
- Malmquist, Anna & Zetterqvist Nelson, Karin (2010) Regnbågsfamiljernas etablering i Sverige. *Barnbladet*. 35(2):12-14
- Malmquist, Anna & Zetterqvist Nelson, Karin (2014) Efforts to maintain a 'just great' story: Lesbian parents' talk about encounters with professionals in fertility clinics and maternal and child healthcare services. *Feminism & Psychology*. 24(1):56-73
- Mattson, Tina (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete- teori, reflektion och praxis*. Kristianstad: Gleerup

RFSL (2015) Lagar- milstolpar för hbt-personer i Sverige.

[<http://www.rfsl.se/?p=2840> Hämtat: 2015-05-05]

RFSL (2015) Heteronormativitet och dess konsekvenser.

[<http://www.rfsl.se/?p=412> Hämtat: 2015-05-05]

Riggs, Damien W (2007) Reassessing the foster-care system: examining the impact of heterosexism on lesbian and gay applicants. *Hipatia*, 22(1):132-146

Riggs, Damien W (2006) Developmentalism and the rhetoric of best interests of the child: Challenging heteronormative constructions of families and parenting in foster care. *Journal of GLBT family*. vol 2, s.57-73.

Rosenberg, Tiina (2002) *Queerfeministisk agenda*. Stockholm: Atlas

SOU 2001:10. *Barn i homosexuella familjer*. Justitiedepartementet, betänkande från kommitén om barn i homosexuella familjer

Socialstyrelsen 2004. *Sexuell lägnig och bemötande i socialtjänsten*. Regeringsbeslut till Socialstyrelsen om kartläggning om sexuell lägnig kan ha betydelse för bemötandet inom socialtjänsten

Socialstyrelsen 2013. *Barn och unga i familjehem och HvB-handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter*.

Statens Folkhälsoinstitut (2003) *Homosexuella rättigheter*.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Zetterqvist Nelson, Karin (2007) *Mot alla odds- Regnbågsföräldrars berättelser om att bilda familj och få barn*. Malmö: Liber

Bilaga 1

Informationsbrev

Hej!

Vi heter Malin Olsson och Linn Andersson och läser till socionomer vid Lunds Universitet.

Vi är på vår sjätte termin och håller just nu på med vår C-uppsats som handlar om samkönade familjehemsföräldrar. Vi vill gärna intervjua er som familjehemssekreterare för att få ta del av era erfarenheter av arbetet kring placering av barn i familjehem. För att kunna genomföra vår undersökning är era resonemang kring olika familjekonstellationer och rekryteringsprocessen av intresse för oss. Vi vill gärna diskutera frågor som behandlar förändring inom sexualitet, tankar om hur ett lämpligt familjehem ser ut och era erfarenheter av utvecklingen inom familjehemsplacering. Frågor om normer i samhället kring sexualitet och samkönat föräldraskap är något vi vill ta del av genom er specifika kunskap och erfarenhet.

Intervjuerna kommer att ta ca 45 minuter, ni är anonyma, det är ett frivilligt deltagande och ni kan när som avsluta er medverkan. Vänligen svara genom att kontakta oss på nedanstående mail eller telefon. Vid andra frågor eller funderingar får ni gärna höra av er till oss.

Med vänliga hälsningar

Malin Olsson och Linn Andersson

Malin Olsson

(mejladress och telefonnummer)

Linn Andersson

(mejladress och telefonnummer)

Handledare:

Kristina Göransson

(mejladress)

Bilaga 2

Intervjuguide

- Hur länge har du jobbat som familjehemssekreterare?
- Hur länge har du varit socionom?
- Vad har du för tidigare erfarenheter?
- Hur förhåller du dig till att arbeta med denna typ av uppgifter?

Rekrytering

- Hur ser informationen ut för de som ansöker?
- Vad finns det för riktlinjer för rekrytering?
- Vilka olika familjekonstellationer möter du?
- Hur stor andel av ansökningar kommer in från samkönade par i stad?
- Hur stor andel av dina ansökningar kommer in från samkönade par?
- Hur många av dessa blev godkända?

Utredningen

- Hur ser er utredningsmetod ut?
- Hur skulle du beskriva ett lämpligt familjehem?
- Vilka svårigheter finns?
- Vad har du för egna erfarenheter av placering av barn i samkönade familjer?
- Vad får familjerna för utbildning/info inför uppdraget?

Bemötande

- Märker du några särskilda attityder kring olika familjekonstellationer?
- Syns någon förändring över tid i attityder kring familjekonstellationer?
- Vad har du för erfarenheter om normer kring familjehem, både samhället och på arbetsplatsen?

Barnen

- Vad är viktigt när ni matchar barn med familjehem?
- Kan sexualiteten hos familjehemsföräldrarna spela någon roll?

Sexualitet

- Har du sett någon förändring kring synen på sexualitet de senaste åren?
- Har riktlinjerna i ert arbete förändrats?
- Hur har det påverkats i praktiken?